

Transkribering er et tilbud til deg som av ulike grunner ikke kan lytte til podcasten. Denne transkriberingen er gjort ved hjelp av kunstig intelligens. Tekstbaserte alternativ til lyd sikrer at alle får tilgang til samme informasjon og er en viktig del av arbeidet med å fremme universell utforming.

Utskrift av lydfil om å håndtere roller

Siv

Vi sier at folkevalgte har 4 roller. Vi snakker om lederrollen, styrerollen ombudsrollen og arbeidsgiverrollen. Jeg sitter her med Dag Henrik og Martin, og kan dere hjelpe meg littegrann med å forstå de rollene litt bedre? hvis vi tar en og en - hvis vi begynner med med styrerollen, hva kan dere si om den?

Dag-Henrik

Den er ganske regulert. Det handler rett og slett om at kommunestyret som et kollegialt organ, altså når kommunestyret sitt sammen i møte, så fatter de vedtak det er å styre. I tillegg til å fatte vedtak, så skal kommunestyret kontrollere at vedtaket er iverksatt av kommunedirektøren, og da har vi grunn tatt styringsrollen. Det er det det handler om fatte vedtak og kontrollere at vedtakene er iverksatt. Og det er det bare kollegiet sammen i møtet som kan gjøre. Det er ikke en rolle du kan ta som enkeltrepresentant.

Siv

Nei, og det samme gjelder den rollen som heter arbeidsgiver. Det er også en rolle for kollegiet.

Martin

Ja, det gjør du som kollega når det er samlet. Da kan du utøve arbeidsgiveransvaret ditt egentlig. Da kan det på overordnet nivå vedta retningslinjer og vedta arbeidsgiverpolitikk og arbeidsgiverstrategi. Hvordan det skal være å jobbe i din kommune. Men du kan ikke begynne å blande deg med hvem som skal jobbe der, eller om noen skal få permisjon eller hvor mye lønn enkelt ansatt du skal få. Du skal forholde deg til de lange linjer og det overordnede prinsippet. Det er bare en du har direkte arbeidsgiveransvaret for, og det er kommunedirektøren og de andre er det kommunedirektøren som ordner med både permisjoner og hvor mye lønn og hvem som skal ansettes, og hvem som skal sies opp eventuelt. Men det er en nyanse her Dag-Henrik, og det er liksom at du er jo du er jo representant for arbeidsgiveren, og når du er utenfor kommunestyret, j

Dag-Henrik

Ja, det er viktig å tenke på, og det ser vi av og til at det kan glippe litt på. Vi ser på sosiale medier at det kan komme kritikk på tjenester og kanskje ledere i en kommune. Da er det viktig at du husker at du er arbeidsgiver for vedkommende, og husk regelen du alltid skal bruke er. Hva kan du tenke deg

at din arbeidsgiver kan si om deg i offentligheten? Det skal være leveregelen din som arbeidsgiver for alle de ansatte i.

Siv

Kommunen å ha det overordna arbeidsgiveransvaret hva, hva innebærer det egentlig?

Dag-Henrik

Det høres komplisert ut, men det er egentlig veldig enkelt fordi at det handler om hva kommunestyret ønsker å gjøre av tiltak i forhold til heltid og deltidsproblematikken. Det kan handle om sykefraværs politikken. Det kan handle om hvilken kompetanseutfordring kommunen står i og så videre. Og så vil det selvfølgelig i forhold til de lokale lønnsforhandlingene handle om hvilket mandat på overordnet nivå én vil gi. Og så er det kommunedirektøren basert på det som forhandler.

Siv

Ja, det er mer enn å legge rammer for de ansatte?

Dag-Henrik

Det er riktig . Ja, det er de overordnede rammene Det er det det handler om. Det er kommunestyrets ansvar.

Siv

Den tredje rollen. Det handler om å lede. Hva kan dere si om det?

Martin

Jeg pleier å si i mange kommunestyre hvem andre enn kommunestyret er det som skal ta ledelsen i denne kommunen? Altså må bestemme en retning, og si hvor er det vi vil med vår kommune. Og jeg bruker ofte eksempel kommuneplanens samfunnsdel altså hvor er det vi skal med vår kommune. Er det kommunestyret ønsker ved å ta den rollen, da si at denne kommunen skal se annerledes ut ut om 4 år, eller kanskje 12 år som kommuneplanens perspektiv. Så må kommunestyret sette seg Mål, hvor man ønsker å komme, og det bruker vi samfunnsdelen i kommuneplanen eller også liksom bestemme oss. Det er dit vi vil, og den rollen må kommunestyret ta, eller så er det noen andre som tar rollen med, og så bestemme hvor hvordan vår kommune skal se ut de neste 10 20 årene. Så sørge for at dere er med å utvikle hvordan kommunen skal se ut i framtida, ikke bare med tjenester, men hvor det skal bygges, hvor det skal etableres næringsliv. Skal vi ha hytter, eller skal vi ha spesielt fokus på friluftsliv og så videre? Det er ting som dere må gjøre, og det er jo egentlig å lede kommunen. Der er det viktig å få med seg folket. For det er klart du kan jo sitte i kommunestyret og si at vi skal hit hvis verken folket eller innbyggere eller de ansatte synes at det er en morsom reise å være med på , så er det så veldig lett å komme dit, så du må få skape entusiasme, skape glød fordi visjonene og den retningen du tror på få med kommunestyret først og fremst på det. Men og befolkningen da er det mulig å komme dit.

Siv

Den siste rollen. Det er ombud, og det er vel kanskje det som de folkevalgte er mest kjent med? men kan du si litt mer om. Hva ligger det i den ombudsrollen?

Dag-Henrik

Ja det, det er både lett og litt vanskelig. Fordi at den lette delen av det det tror jeg de fleste har veldig klart for seg at du er ombud på vegne av partiet ditt du altså du har stilt til valg på et valgprogram, og du blir sett på som et ombud for det partiet. Det kan også være at du har markert deg på noen saker og at mange innbyggere ser på deg som et ombud, og du gjør det selv, og som et ombud innen et felt for eksempel innen skole, og det kan være særskilte velgergrupper du føler at du er ombud. Så er og vi opptatt av å når vi har folkevalgtprogrammet og diskutere på hvilken måte kan kommunestyret samlet som et kollegium, altså utøve en ombudsrolle. Og der er vi særlig opptatt av at det nå skal være ombud fordi gruppene i befolkningen som har behov for kommunale tjenester, men som ikke står på barrikadene selv eller har andre til å stå på barrikadene for seg. Altså du må ta et ansvar også for de gruppene som ikke synes, men som har. Som åpenbart kommunen har et ansvar for, og det å ta den delen av ombudsrollen er ikke sånn åpenbart ryggmargsrefleks, men den er veldig viktig å ta. Jeg mener jo at enhver kommune skal måles på hva du får til fordi all du svakeste i kommunen der har kommunestyrerepresentantene et stort ansvar.

Siv

Nå har vi gått igjennom alle de 4 rollene, er det noen ganger de er i rollene kan komme i konflikt med hverandre ?

Martin

Det er da det begynner å bli spennende når du har alle disse rollene. Det er klart når det står i spennet mellom det at du er ombud for enkeltindivider eller enkeltpersoner eller for grupper, eller for dem som du ikke hører fra og så skal du være med å utvikle kommunen til å bli noe annet i morgen enn den var i dag. Å ta ledelse eller å styre og ta noen beslutninger, så er det krevende å si at, ja, du vet at de som du representerer vil det, men totalt sett for kommunen så må vi kanskje gjøre noen andre valg. Da står du liksom i spennet mellom det å være ombud for enkeltindivider og grupper mot å at kommunen som sådan trenger egentlig å gå en annen vei. Da må du ta noen valg som kanskje går på kryss av de som du akkurat har møtt på butikken. Da må du gjøre andre valg enn det kanskje dine nærmeste, eller kanskje din velgerkrets mener for at du skal kunne lykkes med det. Et eksempel på det er skolestruktur. Noen ganger, så er det slik at du må legge ned skole hvis det ikke er igjen noen elever så kan man ikke opprettholde skolen. Og selv om du kanskje har stått på barrikadene for at du skal ha bare små skoler i kommunen din.

Dag-Henrik

Da er man over på lederrollen, ikke sant

Martin

Ja da er det både lederrolle og så til slutt så blir det beslutningen for det som er. Jo beslutte det til slutt ja.

Dag-Henrik

Innbyggerne må hvert fall akseptere ja beslutningen, ikke sant? Sånn at du kan bli gjenvalgt neste gang. Dette er en typiske sånn lederrolle som du både kan ta individuelt. Altså ordføreren kan jo være som åpenbare, men kommunestyret som kollegaen bare kan ta den lederrollen lede utviklingen over i en annen retning enn kanskje til og med den gikk til valg på fordi det er helt nødvendig.

Siv

Jeg tenker litt på den rollen å være arbeidsgiver og ombud kan den komme i konflikt noen ganger.

Martin

Ja, noen ganger kan jo det, men da må man tenke på at mange i kommunen er innbyggere og ansatte. Da har man klarer å sortere littegranne hatter. Hvis det er noen som klaget på at arbeidsplassen min ikke er god, eller at de har for mye å gjøre eller at lederen ikke fungerer. da har vi vanlige spilleregler i Norge som er tillitsmannsapparatet eller vernetjenesten i kommunen. Da må man forholde seg til de og ta det opp med tillitsmann, ikke med de folkevalgte. De folkevalgte skal dra de overordnede linjene. Ikke hjelpe enkelteansatte, hvis den har en leder som ikke fungerer eller har problemer med noen. Kollegaer det er det da tillitsmannsapparatet eller verneapparatet i kommunen som skal gjøre noe med.

Siv

Men hvis tillitsvalgte da eller et et fagforbund eller noe sånt noe ber om å få en samtale med deg, hva er det ålreit?

Martin

Ja, det er ingen som kan nekte noen å prate sammen, men det er klart det er fornuftig å ta og si at vi kan ha dette i med partiet, for eksempel at partiet inviterer inn tillitsvalgte eller Fagforbundet eller utdanningsforbundet hvis man ønsker det. Men klart. Ofte er det jo slik at dette her foregår i det partssammensatte utvalgene. At kommunen og de tillitsvalgte møtes, og der møter og den administrative lederen.

Siv

Men beskriver dere noen litt vanskelige situasjoner tenker jeg, som er kanskje sånn som er lett lettere enn hvert som du er erfaren politiker. Men når du er ny, har du noen gode råd til de som er nye som finner seg inn i en sånn situasjon hvor jeg er lovt noe i valgkampen og så plutselig, så ble det noe annet som jeg måtte stemme for.

Dag-Henrik

Altså rådet er at du som folkevalgt i kommunestyret skal følge din egen overbevisning. Først og fremst, og så vil det alltid være noe partihensyn som du skal ta. Men det å stole på seg selv, tror jeg er et godt råd. Stol på dine egne vurderinger og argumenter for de. Og så er det ikke sikkert du får det som du vil, og da er det et godt råd og søke kompromisser. På hvilken måte kan vi komme fram til en omforent løsning som mange av oss kan stille oss bak? Men du skal bruke både hode og hjerte når du er folkevalgt i et kommunestyre,

Martin

Og så har vi noen gode hjelpere. Kommunedirektøren har utredet disse sakene i sin fulle bredde og gitt de beste faglige råd. Og når du har fått de beste faglige råd, så er ikke bestandig du skal følge de beste faglige råd, men nettopp som Dag-Henrik sier, bruker både hode og hjerte, for hvis det bare er slik at vi skal bare følge faglige råd, så trengte vi ikke kommunestyrer. Da kunne vi hatt bare kommunedirektører som hadde brukt de beste faglige rådene bestandig.

Dag-Henrik

Ja, du skal føle deg trygg på at. Den politiske logikken, den kan avvike fra den faglige logikken, og det er derfor vi har nettopp som Martin sier. Det er derfor vi har demokratiet i Norge, fordi at det er det folkelige skjønnnet som. Skal være avgjørende. Stol på skjønnnet ditt.